

8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: Підручник. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 172 с.
9. Шмелева Т. В. Модель речевого жанра // Жанры речи: Сборник научных статей. Саратов: ГосУНЦ «Колледж», 1997. - Вып. 1. - С. 88-98.
10. Шмелева Т. В. Речеведение. Теоретические и практические аспекты (материалы для обсуждения). – Новгород, 1996.
11. Wierzbicka A. Genry mowy // Tekst i zdanie. Zbior studio. – Wroclaw, 1983.

The analysis of paremii as representatives of genres of Ukraine speech in order to develop the general model of practical analysis of speech genres for different types of discourses, and to determine “daily rhetorical” devices to improve communicative competation of a modern speaker is carried out in the article.

Key words: speech genres, communicative aim (intention); event (dictum) contents, communicative senses, genre tonality, paremia discurs.

Шевчук М.В.

КОМУНІКАТИВНИЙ АНАЛІЗ МОВЛЕННЄВОГО ЖАНРУ «ПРОБЛЕМНА СТАТТЯ» ДИСКУРСУ ГАЗЕТИ

У статті здійснено аналіз мовленнєвого жанру як комунікативного явища дискурсивної природи, запропоновано анкету дослідження мовленнєвого жанру «проблемна стаття» газетного дискурсу.

Ключові слова: мовленнєвий жанр, дискурс, мовленнєвий акт, функціональний стиль, інтенція, стратегія.

Вивчення мовленнєвих жанрів є актуальною та релевантною умовою розвитку та функціонування сучасної української лінгвістики. Якщо за кордоном (в Польщі, Росії та інших країнах Європи) питання мовленнєвих жанрів (МЖ) відкрите і достатньо вивчене, то в науково-лінгвістичному просторі України воно мало досліджене. На це є декілька причин:

1) соціально-політична та економічна нестабільність у країні безпосередньо впливає на рівень розвитку та функціонування науки, зокрема на можливості втілення творчого потенціалу вчених-філологів;

2) довготривале забуття та заборона і, як наслідок, відсутність праць у широких наукових колах сподвижників розглянутої теорії;

3) історично зумовлене гальмування розвитку та дослідження новітніх лінгвістичних парадигм тощо.

Зазначимо деякі особливості функціонування цієї теорії. Теорію мовленнєвих жанрів розробили та запропонували для обговорення М.Волошинов та М.М.Бахтін (щоправда, питання авторства М. Волошинова і досі є дискусійним) [Див.:1]. Так на думку М.М. Бахтіна, доцільність та необхідність

вивчення мовленнєвих жанрів зумовлено тим, що мовець творить повідомлення за принципами функціонування мовленнєвих жанрів в свідомості його мовної особистості. „ Якщо б мовленнєвих жанрів не існувало і ми не володіли ними, якщо би нам доводилось їх створювати вперше в процесі мовлення, вільно і вперше будувати кожне висловлювання, мовленнєве спілкування було б майже неможливим” [2, 272]. Деякі мовознавці зазначають, що думки лінгвіста варто розглядати як гіпотетичні, а не як стверджувальні аксіоми (Кожина М.Н.). Відповідно до концепції М.М. Бахтіна, мовленнєві жанри – „ це типові форми висловлювань” [Бахтін, 1986]. Вчений виділяв такі доміанти репрезентації мовленнєвих жанрів:

- 1) неоднорідність структурної побудови (від малокомпонентних висловлювань до складних та великих за обсягом текстів);
- 2) широкий ареал побутування, адже „кожна сфера використання мови виробляє свої відносно стійкі типи таких висловлювань, яких ми і називаємо мовленнєвими жанрами” [2, 250];
- 3) протиставлення за функціонально-інтенційною спрямованістю літературним жанрам;
- 4) діалогічність як обов’язкова категорія представлення мовленнєвих жанрів, тобто наявність в їх системі елементів комунікативної цілеспрямованості на особу співрозмовника;
- 5) обов’язкова умова функціонування мовленнєвих жанрів – здійснення інтеракційного процесу між учасниками спілкування (на відміну від функціонального вияву мовленнєвих актів як односторонньо направлених векторів впливу на реципієнта);
- 6) прогнозованість побудови та інтуїтивне чуття інтенційної спрямованості МЖ;
- 7) зв’язок мовного оформлення мовленнєвих жанрів із стилістичними нормами тексту-дискурсу тощо.

Отже, МЖ – це дискурсивні категорії організації комунікативного акту, формальне вираження яких в дискурсі засвідчує рівень мовленнєвої компетентності адресанта, розкриває стилістичну природу реалізації його комунікативних стратегій і тактик, завдяки яким мовець втілює свої інтеракційні наміри та реалізує перлокутивний ефект комунікації. Дослідженню лінгвістичної природи МЖ присвячено чимало праць, серед яких ми особливо виділяємо здобутки Ф. Бацевича, котрий першим на Україні дослідив та розробив теорію МЖ як дискурсивних феноменів, О. Дерпак, яка здійснила порівняльний аналіз конфронтаційних МЖ у різних мовах, Т. Шмельова – запропонувала анкету вивчення комунікативної природи МЖ, а також В. Дементьєв, Н. Арутюнова, В. Алпатов, І. Труфанова тощо. Метою ж нашого дослідження є розкриття та уточнення складових компонентів паспорту МЖ «проблемна стаття» відповідно до умов функціонування газетного дискурсу, вторинним жанром якого вона є. Мета дослідження передбачає виконання наступних завдань:

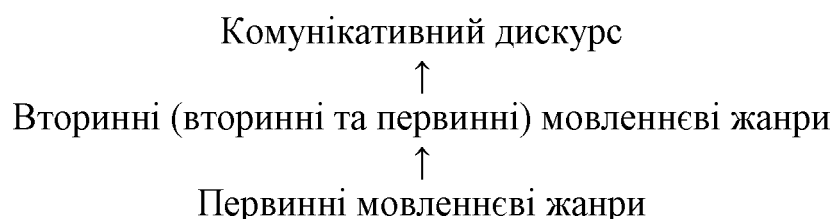
- 1) зафіксувати дефініцію поняття «МЖ»;

2) розкрити модель взаємодії номінацій «дискурс», «мовленнєвий жанр», «мовленнєвий акт» у структурі комунікативного акту;

3) уточнити диференційні ознаки аналітичного жанру проблемної статті у порівнянні з іншими газетними жанрами;

4) представити паспорт МЖ «проблемна стаття» газетного дискурсу.

Аналізуючи природу мовленнєвих жанрів газетного дискурсу, зокрема проблемної статті, ми оперуватимемо трактуванням МЖ як явища дискурсивної природи, за яким «МЖ – категорія організації мовного коду в комунікації поряд із дискурсом та мовленнєвим актом» [5, 51]. Варто наголосити, що з позицій комунікативної лінгвістики та розглянутої концепції дискурс розглядаємо «як тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, внутрішню, паралінгвальну), відбувається у межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями і тактиками учасників спілкування, являє собою синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психологічних та ін.) чинників, залежних від тематики спілкування, і має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів»(за інтерпретацією поняття Ф. Бацевича це «Дискурс 2») [4, 31]. Отже, дискурс представлений як модель складного комплексу взаємодії МЖ в системі комунікації. Структурна інтеракція МЖ у межах дискурсу зумовлена рядом особливостей: 1) МЖ у структурі дискурсу інтегруються, тобто втрачають чіткі контури своєї формальної репрезентації; 2) складна типологічна картина МЖ забезпечує великі можливості для реалізації інтенцій комунікативного акту та репрезентації рівня мовленнєвої компетенції адресанта; 3) наявність простих та складних типів МЖ у структурі комунікативного дискурсу зумовлює фіксацію комбінованих та комплексних МЖ тощо. Як бачимо, визначення та виокремлення МЖ у дискурсі супроводжується деякими труднощами. Це пояснити можна тим, що в комунікації не існує чистих типів МЖ, а лише комбіновані, змішані, у яких тісно переплетені периферійні зони. Саме це й створює проблеми у вивченні процесу взаємодії комунікантів у спілкуванні. Окрім того, МЖ як історично сформовані комунікативні феномени поєднання стилю, змісту та композиції (відповідно до позиції М.М. Бахтіна) втілені у структурно простих (первинних) та складних (вторинних) типах, які взаємодіючи створюють комунікативну модель того чи того типу дискурсу. Поєднання та зміщення центральної та периферійної зон первинних МЖ створює складнішу комунікативну одиницю – вторинні МЖ. Оперуючи усім вище зазначеним, можемо зобразити структурну модель дискурсу так:

Відповідно до концепції дискурсивної природи МЖ модель їх структурної композиції представлена комплексом мовленнєвих актів, які «виявляються як

власне «ілокутивні сили», комунікативні, «енергетично-імпульсні» імпліцитні складові МЖ, які рухають останні в напрямі розгортання комунікативної стратегії мовця, задаючи їй певну «траєкторію», тобто «мовленнєві акти – це комунікативне осереддя формальних складових МЖ, тобто тих фраз та їх частин, що представляють МЖ у межах дискурсу» [4, 33; 3, 4-5]. Однак з погляду інших концепцій поняття «дискурс», «мовленнєвий жанр» та «мовленнєвий акт» або розмежовані, або ж знаходяться в інших ієрархічних стосунках [Див.: 7, 4-12; 10, 56-65].

Проблемна стаття – аналітичний газетний жанр, який, оперуючи інформацією про окрему подію, ситуацію чи життя персоналій, здійснює їх аналітико-критичний огляд з елементами авторської позиції щодо розв'язання їх проблематичних питань, тобто, описуючи соціально-політичні умови функціонування суспільства, здійснює безпосередній вплив на їх розкриття та розгортання. Серед диференційних характеристик проблемної статті у порівнянні з іншими аналітичними, інформаційними та художніми газетними жанрами варто назвати такі: 1) розгляд актуальної суспільної проблеми; 2) здійснення аналітико-критичного її огляду; 3) фіксація причинно-наслідкових дій розв'язання проблемного питання; 4) можливості її розв'язання супроводжуються чіткою експліцитною авторською позицією, рідше імпліцитною; 5) переважання дедуктивного способу викладу інформації над індуктивним та гедоністичний (інформаційно-адекватний, який задовольняє потреби читача) його різновид; 6) м'яка стандартність жанрового оформлення матеріалу (Сичів А.С.); 7) варіативність обсягу статті; 8) домінуючі горизонтальні відношення між адресантом та масовою аудиторією в стандартних/нестандартних умовах здійснення комунікації (Акімова О.В., Солнишкіна М.І.); 9) багатофакторність зображення суспільного життя; 10) діалогічний архітектоніко-мовленнєвий спосіб викладу інформації; 11) дискретний тип комунікативної ситуації (Матьяш О.І.); 12) дистантний ретельний спосіб передачі інформації; 13) представлення в структурі МЖ аргументованих мовленнєвих актів; 14) вторинний жанр «проблемна стаття» – елемент формального вираження неканонічної (неповноцінної) мовленнєвої ситуації (Падучева О.В.) тощо. Варто зазначити, що деякі із перерахованих вище характеристик притаманні й іншим газетним жанрам, проте відрізняються їх формальним вираженням.

Врахувавши всі наведені вище ознаки проблемної статті, спробуємо здійснити характеристику проблемної статті як мовленнєвого жанру газетного інституціонального дискурсу. Дослідження мовленнєвих жанрів здійснюють через анкетування. Найчастіше послуговуються анкетною мовленнєвих жанрів, яку розробила Т.В. Шмельова. Анкета російської дослідниці включає для аналізу такі ознаки: комунікативна мета, образ автора, образ адресата, диктумний зміст, фактор комунікативного минулого, фактор комунікативного майбутнього та мовне втілення [11, 90-97; 6, 37-55]. Ф. Бацевич значно розширив анкету мовленнєвих жанрів російської дослідниці, запропонувавши доповнений паспорт такими параметрами як комунікативний смисл, жанрова та реєстрова тональність, додаткові мовленнєві акти, специфіка каналу комунікації тощо [5,

151-224]. На нашу думку, на особливу увагу також заслуговує анкета мовленнєвих жанрів Т.В. Анісімової, за якою побудова мовленнєвого жанру здійснюється за такою схемою:

1. Системний рівень:
 - 1) первинність/вторинність жанру;
 - 2) наявність/відсутність зв'язку мовлення з попередніми та наступними висловлюваннями;
 - 3) співвіднесеність з типами мовлення за метою.
2. Стратегічний рівень:
 - 1) ситуація;
 - 2) оратор;
 - 3) аудиторія;
 - 4) завдання жанру;
 - 5) типовий зміст.
3. Тактичний рівень:
 - 1) аргументація;
 - 2) композиція.
4. Фактори, які руйнують жанровий канон [Цит. за 9, 139].

На нашу думку, стратегічний рівень анкети Анісімової перегукується із параметрами паспорта Т. Шмельової, тому ми не будемо на ньому акцентувати свою увагу. Підсумувавши все сказане вище пропонуємо паспорт вивчення МЖ «проблемна стаття» газетного дискурсу:

1. Комунікативна мета.
2. Образ автора (адресанта).
3. Образ адресата.
4. Фактор комунікативного минулого.
5. Фактор комунікативного майбутнього.
6. Диктумний зміст.
7. Жанрова тональність.
8. Системний рівень жанру.
9. Тактичний рівень жанру.
10. Фактори руйнації жанрового канону.
11. Специфіка каналу комунікації.
12. Мовне оформлення.

Коротко розглянемо ознаки паспорта проблемної статті.

Комунікативна мета. Це домінуюча інтенція мовця. Так головним наміром автора проблемної статті є не лише розкриття актуальних проблем сьогодення, критичний аналіз назрілих проблем та вплив на їх вирішення. Найважливіше завдання творця проблемної статті полягає в тому, щоб бути почутим адресатом, тобто у здійсненні комунікативної інтеракції та реалізації перлокутивного ефекту спілкування. Варто наголосити, що адекватність інтерпретації тексту проблемної статті, за інтенційними переконаннями адресанта, повинна супроводжуватись зміною поведінкових стратегій адресата, що буде свідчити про деяку зміну світоглядних позицій читача. Мета впливає на специфіку подачі змісту повідомлення та його мовне оформлення. Варто

наголосити, що мета журналістської діяльності прямо пропорційна меті здійснення газетного друку. Мету діяльності будь-якого газетного видання можна сформулювати у вигляді такого бінарного постулату: описуючи та проводячи критичний аналіз позитивних/негативних форм функціонування громадянського суспільства та соціальних інститутів, здійснювати вербальний вплив на їх розвиток та діяльність. Отже, реальна дійсність виступає джерелом творчості адресанта, котрий окрім опису та її аналізу здійснює і вплив на умови її функціонування. Відповідно до функціональної спрямованості газети мовленнєві жанри, як будівельний матеріал її текстів, поділяють на інформативні, оцінні та спонукальні.

Концепція автора. На цьому етапі уточнено відношення між сторонами діалогу, тобто адресантом та масовою аудиторією (уявним реципієнтом). Варто наголосити, що необхідною умовою реалізації МЖ, яка вперше проявляється на етапі «образ автора», є його діалогічність. В газетних текстах домінантою репрезентації мовленнєвих жанрів є категорія діалогічності, яка констатує наявність у комунікативних публіцистичних висловлюваннях бінарного (двостороннього) спілкування. Діалогічність у структурі газетного тексту виступає домінантою формування мовленнєвих жанрів газети, бо „діалогічність – система жанротворчих засобів газети” [8,15.] В газетних текстах діалогічність представлена такими варіантами вербальної комунікації: Я (журналіст) – ВИ (масова аудиторія); Я (журналіст) – ТИ (окремих читач у широкому значенні слів, як не-Я (alter ego Я журналіста), ВІН 1(опонент автора), ВІН 2 (герой публікації) тощо [Дускаєва, 2004]. Російська дослідниця вводить інтерактивну одиницю членування тексту з експліцитною рисою діалогічності: діалогічні цикли та їх репрезентаційні моделі: 1) питання – відповідь; 2) повідомлення – його оцінка; 3) спонукання до дії – виконання дії [Там же]. На цьому етапі спостерігаємо процес самоусвідомлення автором, що й впливає на вибір стратегій ведення діалогу. Уточнено тип відношення до сприймаючої сторони, тобто втілено модель горизонтальних відношень між комунікантами, за якою учасники комунікативної взаємодії рівноправні між собою.

Концепція адресата. Адресат має подвійну функціональну силу, адже його смаки, інтереси та уподобання впливають на інтенційну природу формування висловлювання адресантом, від інтерпретаційної діяльності адресата залежить ступінь сприйняття інформації та рівень впливу газетного тексту на його поведінкові стратегії. На цьому етапі активізовано питання «Хто такий адресат?». Оскільки проблемна стаття за жанровою природою аналітичний текст, а її автор налаштований на доброзичливе та рівноправне ставлення до читача, тому особа адресата повинна бути компетентною у розв’язанні та сприйманні проблемних питань, розуміти експліцитні та імпліцитні наміри адресанта. Особа реципієнта в проблемній статті є уявною, узагальненою моделлю.

Фактор комунікативного минулого. Фактор комунікативного майбутнього. Характеризують почерговість жанрів у межах дискурсу. Ще Бахтін М.М. зазначав, що той чи той МЖ створено як відповідь чи реакцію на інший МЖ. Відповідно до цього МЖ поділяють на ініціативні («без минулого»)

та реактивні («з обов'язковим минулим»). Щодо комунікативного минулого та майбутнього проблемної статті як складного вторинного МЖ, то зазначимо, що минулим може бути не лише інший МЖ, а й конкретна подія, ситуація чи й особа; майбутнім – інший МЖ як відповідь чи зміна поведінкових стратегій читача.

Диктумний (подійний) зміст. Здійснено аналіз окремих характеристик МЖ, зокрема його співвіднесеність/неспіввіднесеність події, яка стала причиною появи жанру, до особистості автора чи читача, її часову перспективу, оцінку, кількість подій тощо.

Жанрова тональність. Під тональністю інституціонального, зокрема газетного дискурсу, слід розуміти такі параметри як серйозність/несерйозність, прагнення до унісону/конфлікту, щоденна вживаність/ритуальність, збільшення/зменшення дистанції спілкування, відкритість/завуальованість вираження інтенцій, напрям на інформативне/фатичне спілкування. Відповідно жанровий простір, жанрову тональність розглядаємо як сукупність тих чи тих ознак. Отже, жанрова тональність проблемної статті представлена такими параметрами: серйозність творення, прагнення до антиконфліктного (унісонного) спілкування, велика частотність використання, зменшення дистанції спілкування, відкритість вираження інтенційного простору адресанта, значно рідше фіксуємо завуальованість, напрям на інформативне спілкування.

Системний рівень жанру. Системний рівень жанру формують такі ознаки як первинність/вторинність МЖ, наявність/відсутність зв'язку з попередніми та наступними висловлюваннями, співвіднесеність з типами мовлення за метою. Проблема стаття – складний вторинний МЖ, в семіосферу якого входять трансформовані, змішані первинні жанри, які найчастіше не знаходять можливості функціонувати поза його межами. Оскільки в проблемній статті, зокрема на мовну тематику, легко прослідкувати моделі формального втілення причинно-наслідкових зв'язків, то наявність зв'язку жанру з попередніми та наступними висловлюваннями не викликає сумнівів як і з типами мовлення за метою, відповідно до яких і представлена його інформаційно-аналітична природа.

Тактичний рівень жанру. Композиція проблемної статті як вторинного жанру доволі складна. До організаційних етапів творення проблемної статті належать: 1) етап інтенційного формування, 2) етап вибору проблеми, 3) інвенційний етап, 4) етап узагальнено-дедуктивний, 5) етап аргументації, 6) аналітико-критичний етап, 7) етап пропозицій та 8) заключний етап. Домінантними характеристиками проблемної статті, у порівнянні з іншими інформаційними різновидами статей, є постановка актуальної соціально-політичної проблеми, максимальне спонукання читачів до роздумів над її розв'язанням та показ зміни світоглядних орієнтирів суспільства.

Фактори руйнації жанрового канону. Причини, які впливають на зміну жанрових орієнтирів і стають причиною руйнації МЖ «проблемна стаття»:

- 1) порушення меж дистанції між комунікантами у спілкуванні (інтимне спілкування);

- 2) переважання етикетних, фатичних МЖ над інформативними у структурі проблемної статті;
- 3) нівелювання етапу доказовості, що супроводжує відсутність мовленнєвих актів аргументації;
- 4) відсутність авторської позиції, тобто заміна аналітичного розгляду проблеми формою її вербального коментування тощо.

Специфіка каналу комунікації. Можна виокремити такі найважливіші ознаки проблемної статті:

1. Візуальний спосіб сприймання інформації. Адресат використовує надруковані матеріали адресанта, завдяки яким має змогу ознайомитися з актуальними проблемними питаннями, оперуючи доказовим фактажем статті, змінити стереотипи поведінки та світосприймання, знайти практичне застосування одержаним знанням. Суттєвої перевагою жанрів публіцистичного дискурсу над іншими жанрами, наприклад теледискурсу, є можливість повернення до прочитаного у будь-який час. Можливість ведення безпосереднього діалогу між комунікантами на сторінках газети.

2. Прагнення до адекватного відтворення авторського «Я».

3. Шліфування тексту статті, що дозволяє уникнути багатьох мовленнєвих девіацій.

4. Аргументованість зображуваних подій.

5. Модель адресата. Проблемна стаття мовної тематики розрахована на обізнаного, зацікавленого та національно свідомого читача.

6. Практичне застосування одержаної інформації.

7. Проблемна стаття на мовну тему – жанр міжкультурного спілкування тощо.

Мовне оформлення. Мовне втілення, тобто реалізація МЖ має широкий спектр представлення, адже окрім практичного застосування елементів мовного коду варто враховувати і їх екстралінгвістичні дані, послуговуючись такою формулою дискурсу: дискурс = текст + контекст. Необхідність виділення параметру «мовне оформлення» не викликає сумнівів, проте кожен із мовознавців акцентує основну увагу на одному із його аспектів, наприклад, М. Федосюк – на семантичному аналізі комунікативних одиниць, Ф. Бацевич – на моделі прямого/непрямого втілення мовної природи МЖ тощо. На нашу думку, досліджуючи особливості МЖ «проблемна стаття» варто, насамперед, враховувати мовні елементи представлення публіцистичного стилю.

Підсумовуючи всі наведені вище аргументи, зазначаємо:

1. Мовленнєвий жанр – це інтеграційно спрямований тип висловлювання, комунікативна природа якого розкривається в поєднанні стилю, змісту та композиції.

2. Дискурс – це складний комунікативний феномен, структурними компонентами якого є мовленнєвий жанр та мовленнєвий акт.

3. Проблемна стаття як газетний жанр відрізняється від інших інформаційних та художніх жанрів методом авторського аналітико-критичного вивчення актуальних проблем сьогодення.

4. Домінуючими параметрами паспорта МЖ «проблемна стаття» газетного дискурсу варто вважати такі: комунікативна мета, образ автора, образ адресата, фактор комунікативного минулого, фактор комунікативного майбутнього, диктумний зміст, жанрова тональність, системний рівень жанру, тактичний рівень жанру, фактори руйнації жанрового канону, специфіка каналу комунікації та мовне оформлення.

Звичайно, наше дослідження не претендує на вичерпність та безапеляційне ставлення. Кожен із зазначених параметрів паспорта проблемної статті вимагає деталізації, уточнення та практичного підтвердження фактажем ілюстративного матеріалу. Саме тому комунікативна природа МЖ «проблемна стаття» буде об'єктом дослідження в наступних наших розвідках.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алпатов В. М. Вопросы лингвистики в работах М.М. Бахтина 40-60-х годов // Вопросы языкознания. – 2001. – № 6. – С. 123-137.
2. Бахтин М. М. Проблема речевых жанров // Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. – 445 с.
3. Бацевич Ф. С. Текст, дискурс, речевой жанр: соотношение понятий // Вісник Харківського національного університету. Серія Філологія. – Харків, 2001. – №520. Вип. 33. – С. 3-6.
4. Бацевич Ф. С. Термінологія комунікативної лінгвістики: аспекти дискурсивного підходу // Вісник Нац. ун-ту «Львів.політ.». – Львів, 2002. – № 453. – С. 30-34.
5. Бацевич Ф. С. Лінгвістична генетика. – Львів: ПАІС, 2005. – 244 с.
6. Дементьев В. В. Фатические речевые жанры // Вопросы языкознания. – 1999. – № 1. – С. 37-55.
7. Дерпак О. В. Конфронтативні мовленнєві жанри: комунікативно-прагматичний та мовний аспекти (на матеріалі української, англійської та польської мов). – Дис... канд. філол. наук. – К., 2005. – 196 с.
8. Дускаева Л. Р. Диалогическая природа газетных жанров: Автореф. дис... доктора филол. наук. – Санкт-Петербург, 2004. – 30 с.
9. Коренева А. В. Профессионально ориентированное обучение речевым жанрам студентов специальности «Социальная работа» // Вестник МГТУ. – Т. 11. – № 1. – М., 2008. – С. 138-144.
10. Труфанова И. В. О разграничении понятий: речевой акт, речевой жанр, речевая стратегия, речевая тактика // НДВШ: Филологические науки. – 2001. – № 3. – С. 56-65.
11. Шмелева Т. В. Модель речевого жанра // Жанры речи. – Саратов, 1997. – С. 90-97.

In the article the analysis of speaking genre is carried out, as the of communicative phenomenon of discursive nature, questionnaire of research of speaking genre «problem of article» of newspaper discourse is offered.

Key words: speaking genre, discourse, speaking operate, functional style, intention, strategy.